

Onderwerp Kunst in de openbare ruimte

Steller M. van der Heide

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 77 22 Bijlagen 1
Uw brief
Datum 30 juni 2021 van

Ons
kenmerk
Uw
kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u graag over verschillende ontwikkelingen van beeldende kunst in de openbare ruimte, de uitvoering van de Kunst op Straat percentageregeling (brief d.d. 18-9-2019) en de motie muurformules (motie dd. 18-11-2020).

Inleiding

In onze cultuurnota *Kunst en cultuur voor iedereen*, geven we aan dat kunst op straat een waardevolle bijdrage levert aan de openbare ruimte. Kunst stimuleert een levendig en aantrekkelijk leefklimaat, het verhoogt de kwaliteit van de openbare ruimte en kan als motor in gebiedsontwikkeling werken. Door kunst een nadrukkelijke rol te geven in de openbare ruimte kunnen inwoners en bezoekers laagdrempelig in aanraking komen met kunstwerken. Naast de fysieke kwaliteit van kunst in de openbare ruimte, kan beeldende kunst uitnodigen tot ontmoeting, reflectie, beleving, beweging en anders denken en zien.

Kunst op straat percentageregeling

Om meer kunstwerken in de openbare ruimte te kunnen realiseren is in 2019 de *Kunst op Straat percentageregeling* ontwikkeld. Bij elke nieuwe ruimtelijke ontwikkeling bij stads- of gebiedsontwikkelingen wegen we af wat de meerwaarde van kunst in een ontwikkeling kan zijn en hoe kunst dan het best geïntegreerd kan worden in het ontwerp. Kunstpunt (voorheen CBK) adviseert en onderzoekt met de projectleiders van de gebiedsontwikkeling wat passend is bij de ontwikkeling. De toegevoegde waarde van kunst kan verschillend zijn en diverse uitingsvormen hebben;

- kunst kan het verhaal, de identiteit of de geschiedenis van het gebied vertellen,
- kunst kan aandacht vragen voor, of bijdragen aan thema's als duurzaamheid en vergroening,
- kunst kan ontmoeting en beweging stimuleren,
- maar kunst kan ook een bijdrage leveren aan praktische oplossingen voor routing door, verbinding van en ontsluiting van gebieden.

Het budget voor *Kunst op Straat* maakt deel uit van het de betreffende exploitatie van de civieltechnische kosten. Het bedrag voor *Kunst op Straat* is in beginsel circa één procent van de

begroting. Het percentage wordt gemaximeerd op een bepaald bedrag, passend bij de omvang van het project. De financiering van dit bedrag komt uit de exploitatie van het project zelf en aanvullende middelen vanuit het SIF. De coördinatie door Kunstpunt wordt bekostigd uit de reguliere subsidie.

Kunstpunt gaat in een vroeg stadium van de gebiedsontwikkeling in gesprek met de projectleiders van de gemeente om aansluiting te zoeken bij de vraagstukken in de wijken, dorpen en op de specifieke locaties. Het doel is om kunst als programmaonderdeel te borgen in gebiedsontwikkelingen en wijkvernieuwingen. Door deze integrale werkwijze wordt kunst een waardevolle aanvulling die bijdraagt aan de betreffende gebiedsontwikkeling.

Het realiseren van kunst in de openbare ruimte in gebiedsontwikkeling is tijdrovend. Gebiedsontwikkeling gaat vaak over meerdere jaren en een belangrijke vraag om te beantwoorden in het vooronderzoek is; aan welk thema wil je dat de kunst bijdraagt en welk moment in de ontwikkeling is dan het geschikte moment?

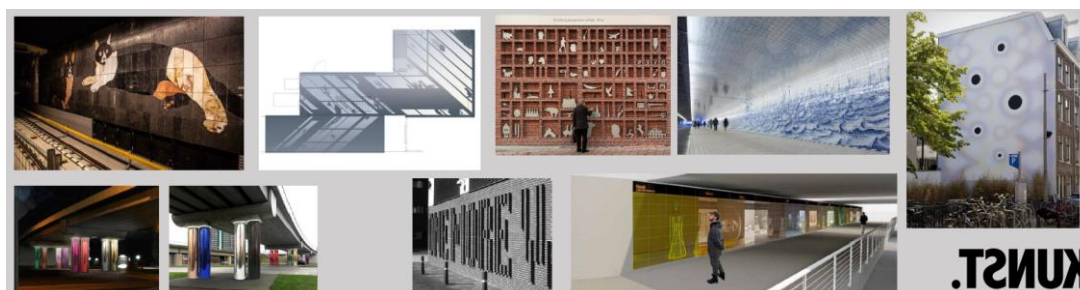
Hieronder een korte toelichting op een aantal voorbeelden van (voor)onderzoek door Kunstpunt.

Onderzoek herinrichting Grote Markt

Kunstpunt gaf kunstenaar Hans van Houwelingen een opdracht om een paragraaf van het PVE voor de herinrichting van de Grote Markt mee te formuleren. Hij voegt een laag van verbeelding toe waarmee samenhang tussen de verschillende ontwerpplannen versterkt wordt. Daarnaast wordt onderzocht hoe op een hedendaagse manier ruimte gegeven kan worden aan “herdenken van de geschiedenis” in de inrichting van het plein.

Suikerzijde onderdoorgang fietstunnel

Voor de fietstunnel naar de Suiker is een inspiratiebord gemaakt om verschillende thema's te onderzoeken:

- Industrieel erfgoed, suikerfabriek, olie en zaagmolen
- Ontmoeting - beweging – spelaanleiding
- Ecologie
- Entree van de wijk
- Sociale veiligheid

Diverse inspiratieborden in lopende gebiedsontwikkeling

Suikerzijde wijk

- > historische Suikerzijde / industrieel erfgoed
- > ontmoeting
- > beweging – spelaanleidingen
- > ecologie
- > entree van de wijk
- > fietsroute
- > sociale veiligheid
- > marketing

Eemskanaalzone

Vraag: meedenken over de rol die kunst kan hebben in de ontwikkeling van de Eemskanaalzone i.r.t. de route van de stad naar Meerstad en vice versa.

Idee: identiteit toevoegen vanuit erfgoed en cultuur. Drie denkrichtingen laten zien met referentiebeelden: de relatie water/land en de onderliggende historische slotenpatronen, poortwachters, bos en terpen.

Status: De huidige projectleiders zijn erg enthousiast over de eerste denkrichtingen en hebben aangegeven te willen onderzoeken of de route zelf als kunstproject opgevat zou kunnen worden; kunst die de verschillende programma's en thema's verbindt. De huidige projectleiders gaan weg. Er komt een supervisor (plus bureau) en nieuwe projectleider. CBK maakt een overgangdocument.

Zuidelijk Stationsgebied

Vraag: onderzoek naar aanleidingen i.r.t. identiteit van het plein, routing, wachtende mensen en verbinding met de wijk.

Idee: eerste denkrichtingen; herkenbare kunst, spelen met hoogtes tussen maaiveld, tunnel en bebouwing. Identiteit van het plein.

Status: eerste gesprek gehad, een kunstwerk die verbinding maakt tussen verschillende niveaus lijkt interessant

Wijkvernieuwing Selwerd

Sloop gebouwen en mogelijk ketelhuisen met gevelmozaïeken. De gevelmozaïeken hebben de status beeldbepalend. Kunstpunt heeft onderzoek gedaan en heeft advies uitgebracht hoe om te gaan met deze kunstwerken tijdens de wijkvernieuwing.

Aan bijzondere bestaande gevelkunst (Sliep van de Berg) een nieuwe serie toevoegen. Nieuwe gevelkunst ontwikkelen als verbinding tussen de oude en nieuwe architectuur

Identiteit(en) van Selwerd zichtbaar maken, spel en ontmoetingsplekken waardoor bewoners meer verbonden raken met de straat, experiment met tijdelijke object; Eva Koopmans

Wijkvernieuwing Beijum

Om Kunstpunt van David Vroom en Sijas de Groot meer kader te geven hun project laten aansluiten op Kunstpunt kunstopdracht. Ze trekken de wijk in. Gaan in gesprek en maken foto's. Ze maken een krantje waarin foto's en verhalen worden gepubliceerd. Eind mei krantje gereed en verspreid.

Het biedt Kunstpunt, breed divers netwerk, inhoudelijke aanknopingspunten.

Kunstenaars die vanuit een eigen idee verhalen van de bewoners integreren in hun werk

Kunst in de openbare ruimte

Kunstpunt realiseert naast kunstwerken in gebiedsontwikkeling (Kunst op straat percentageregeling), ook andere grote en kleine kunstprojecten in wijken en dorpen. Tevens adviseert ze andere partijen hoe een project aan te pakken en denkt mee bij ontwikkelingen in de wijken.

Kunstpunt ontwikkelt rondleidingen en fietstochten om mensen zoveel mogelijk kennis te laten maken met de werken. Op de website is veel achtergrondinformatie te vinden over de werken en de kunstenaars. Samen met Kunstpunt gaan we ook onderzoeken hoe de toegankelijkheid van kunst in de openbare ruimte verbeterd kan worden.

In de bijlage enkele voorbeelden van recent opgeleverde kunstwerken in o.a. Meerstad, Helpman, Centrum en De Weijert.

Foto's Kunstpunt Groningen

Motie Muurformules

Bij de behandeling van de cultuurnota in november 2019 is de *motie Muurformules* van Gerben Brandsema van de ChristenUnie aangenomen, waarin gevraagd wordt om door middel van muurschilderingen de academische prestaties van de Rijksuniversiteit Groningen zichtbaar te maken in het straatbeeld. Om zo inwoners en bezoekers te betrekken bij en nieuwsgierig te maken naar wetenschappelijke ontdekkingen en ontwikkelingen.

De Rijksuniversiteit heeft opdracht gegeven om de komende jaren muurschilderingen te gaan realiseren met portretten van Groninger wetenschappers. Kunstpunt begeleidt het traject, maakt de kunstenaarsselectie en waarborgt de artistieke kwaliteit. In de kunstcommissie zitten vertegenwoordigers van de universiteit, studenten, Kunstpunt en de heer Brandsema. In de commissie is besloten om de komende jaren muurschilderingen te gaan realiseren met portretten van Groninger wetenschappers. Het worden portretten in de brede zin van het woord; een verbeelding van de wetenschappelijke verworvenheid/ontdekking of maatschappelijke impact. De eerste muurschildering zal zijn van dr. Aletta Jacobs. De inzet is om Gronings talent de muurschilderingen te laten uitvoeren. Binnenkort worden de eerste schetsontwerpen gepresenteerd. Voor deze eerste schildering dragen de RUG en het UMCG ieder €6.000 euro bij, een fonds in Leiden en Kunstpunt ieder €3.000.

Deze motie geeft een eerste invulling aan ons voornemen in de cultuurnota om meer aandacht te geven aan vormen van kunst en cultuur in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld poëzie op gevels en (tijdelijke) street art en graffiti projecten.

Vervolg

In de komende periode zullen kunstwerken geconcretiseerd worden.

In de zomer van 2022 informeren wij uw raad graag over de voortgang van de uitvoering van de verschillende vooronderzoeken.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.